

RAAMATUKOGU UUDISED

HARJU MAAKONNARAAMATUKOGU INFOLEHT

Nr 108 (august 2022)

2022 on raamatukogude aasta

2022 on raamatukogude aasta, mil pöörame pilgu raamatukogudele ning uurime lähemalt, mida pakuvad oma lugejatele ligi 900 raamatukogu üle Eesti. Aasta lükkas käima 12. jaanuaril toimunud ühine ettelugemise aktsioon raamatukogudes üle Eesti.

Raamatukogus saad täita seljakoti põnevate raamatutega, visata pilgu peale uuemale ajakirjandusele, külastada näitusi ja kui veel eriti hästi läheb, kohtuda kirjanikuga.

Kui suurest infohulgast ei oska enam eristada, mis õige, mis vale, saab taas abi raamatukogust.

Raamatukogu on tarkuse kodu ja põnevuse allikas. Oled alati oodatud!

Teema-aasta fookused : kirjandus- ja kultuurikeskus; kogukonnakeskus; ruumidest väljaspoole, tuleviku raamatukogu.

PRAXISEL VALMIS RAHVARAAMATUKOGUDE ANALÜÜS

Rahvaraamatukogud pakuvad lisaks oma põhitegevusele mitmekesiseid kohalike elanike hakkamasaamist toetavaid teenuseid alates inimeste juhendamisest digitoimingutes kuni keeleõppe toetamise ning kriisiabi tegevustesse panustamiseni.

Analüüsi fookuses olnud valdkondade (nt terviseedendus, lõimimine, tööturuteenused, finantskirjaoskuse edendamine, elukestev õpe) esindajad on siiani siiski vähe teadvustanud raamatukogude potentsiaali koostööpartnerina oma valdkonna strateegiliste sihtide saavutamisel.

Valdkondade vaheliste teenuste arendamiseks ja multifunktsionaalsemate ülesannete täitmiseks on vaja terviklikku visiooni rahvaraamatukogude tulevikuroollidest. Strateegiline lähenemine ja koostöö eestvedamine on vajalik ka raamatukogudega koostööst huvitatud valdkondade esindajatele, et koos kavandada teenuseid, mis toetaksid valdkonnas seatud eesmärkide saavutamist ning parandaksid elanike ligipääsu valdkonnaga seotud infole ja digiteenustele.

Analüüsi tulemusel sündis kolm valdkondadevahelise koostöö mudelit, mis kirjeldavad rahvaraamatukogude ning eri valdkondade vahelise koostöö korraldamise võimalusi.

Uuring on kättesaadav [Praxisi kodulehel](#).

ARVAMUS

Meeli Murasov: raamatukogusid tuleb digiühiskonna väravana enam väärtustada

SA Poliitikauuringute Keskus Praxis

Kohalike omavalitsuste toetus rahvaraamatukogude tegevusele on siiani olnud paraku ebaühtlane ning riigi poolt toetatakse peamiselt eesti keele ja kultuuri jaoks oluliste teavikute soetamist ning maakonna keskraamatukogude tegevust, kirjutab Meeli Murasov.

Raamatukogu on kõigile tuttav koht, kust endale lugemisvara leida ning raamatute ja ajakirjade laenutamine ning lugemise propageerimine on ja jäävad nähtavas tulevikus raamatukogude peaülesandeks. Selle kõrval täidavad raamatukogude töötajad aga ka ülesandeid, mis toetavad elanike toimetulekut digiühiskonnas ning aitavad hoida meie ühiskonna sidusust.

Nii nagu on mitmekesistunud infokandjad inimeste elus, on ka raamatukogude teenuste valik kasvanud vastavalt sellele, kuidas on muutunud inimeste vajadus info ja teadmiste järele. Kõige olulisem raamatukogude lisaülesanne on pakkuda tuge ja nõustamist neile inimestele, kes ei saa veel hästi hakkama digiseadmete ja digiriigi teenuste kasutamisega.

Igapäevastele arvuti- või nutitelefoni kasutajatele võib tulla üllatusena, et uuringute kohaselt ei kasuta koguni kümnendik 15-75-aastastest Eesti inimestest igapäevaselt interneti¹. See tähendab, et ligikaudu saja tuhande inimese ligipääs internetis olevale infole ja avalikele teenustele on piiratud ning nad vajavad digiriigi teenuste kasutamisel abi. Selle arvu sisse ei ole arvestatud 75+ vanuses inimesi, kelle interneti kasutamise kohta regulaarselt andmeid ei koguta, aga kellel on samuti aeg-ajalt vaja erinevaid avalikke teenuseid kasutada.

Lisaks ei tasu unustada, et ebakindlust riigi digiteenuste kasutamisel võivad tunda ka need, kes on muidu aktiivsed uudisportaalide või sotsiaalmeedia kasutajad

Paljude inimeste jaoks on just raamatukogu olnud see koht, kust nad on saanud abi ja nõu avalike digiteenuste kasutamisel, olgu selleks siis koroonatõendite allalaadimine ja trükkimine, vaktsineerimisaja broneerimine, e-rahvaloendusel osalemine, elektriühvitise taotlemine või aegunud ID-kaardi uuendamine. Lisaks võib raamatukogust saada nõu küberturvalisuse osas.

Digiteenuste kasutamine on tänapäevases maailmas toime tulemiseks väga oluline, kuid see pole kaugeltki ainus valdkond, milles raamatukogud inimeste hakkamasaamist toetavad. Infomaterjale jagades ning üritusi korraldades levitavad raamatukogud teadmisi, jagavad oskusi ning aitavad kujundada inimeste hoiakuid, et nad elus hästi hakkama saaksid.

Raamatukogudes toimuvad nii rahatarkuse seminarid kui ka jäätmevaba elu käsitlevad aruteluringid, keelekohvikud ja käsitööringid, mälu treeningud ja jooga õpitoad, tervislikku toitumise loengud ja tööotsingu koolitused ning veel palju muudki. Oma tegevusega aitavad raamatukogud kaasa sellele, et Eesti elanikud oleksid elukestvalt õpihimulised, füüsiliselt ja vaimselt terved, keskkonnateadlikud ja käituksid turvaliselt.

Avalikku toetust raamatukogude tegevusele napib.

Kohalike omavalitsuste toetus rahvaraamatukogude tegevusele on siiani olnud paraku ebaühtlane ning riigi poolt toetatakse peamiselt eesti keele ja kultuuri jaoks oluliste teavikute soetamist ning maakonna keskraamatukogude tegevust.

Raamatukoguhoidja Saima Tell: lapsed meelitab raamatute juurde kodune toetus

"Teatava kadedusega vaatavad raamatukogutöötajad haridusasutuste poole, mille digivahendite uuendamisse on riik palju panustatud."

Hiljutise rahvaraamatukogude rolli analüüsi² tarbeks intervjuusid läbi viies kuulsime raamatukogutöötajatelt lugusid sellest, et oodatakse teiste asutuste maha kantud arvuteid või mööblit, sest raamatukogul endal ei ole rahapuuduse tõttu võimalik neid soetada. Teatava kadedusega vaatavad raamatukogutöötajad haridusasutuste poole, mille digivahendite uuendamisse on riik palju panustatud.

Mõeldes sellele, kui tavaliseks on muutunud kaugtöö tegemine, võiksid just raamatukogud olla ideaalseks kohaks, kuhu kaugtööle minna. Selleks on vaja nii head internetiühendust kui ka

privaatset nurgakest, kus saaks rahulikult oma tööle keskenduda. Kumbki neist tingimustest ei ole Eesti raamatukogudes siiani veel iseenesestmõistetavad.

Tagastuskastide ning laenutuskappide kõrval tuleks raamatukogudesse soetada kaasaegsed iseteenindusseadmed, mis aitaksid kokku hoida raamatukogutöötajate väärtuslikku aega, et nad jõuaksid põhjalikumalt abistada neid, kes seda vajavad. Raamatukogutöötaja ei peaks olema üksnes teavikute triipkoode skaneeriv kassapidaja, vaid teejuht info, teadmiste ja oskuste juurde.

Tööülesannete keerukusega koos peab käima ka vastav töötasu. Meie uuringu raames läbi viidud rahvaraamatukogude küsitlusest selgus, et 70 protsendi vastajate hinnangul ei ole raamatukogude töötajate töö õiglaselt tasustatud ega vasta töötajate kvalifikatsioonile.

Keskmiselt on raamatukogutöötajate palk ligikaudu viiendiku võrra Eesti keskmisest palgast väiksem. Lisades siia juurde fakti, et üle poole praegustest raamatukogude töötajatest jõuab järgmise 15 aasta jooksul pensioniikka³, on hädavajalik hakata mõtlema töötajate järelkasvule.

Tuleb panustada raamatukogude töötajatesse ja uuendada digitaristut.

Tuletades meelde viimaste aastate ühiskondlike kriiside õppetunde, on selge, et usaldusväärse info levimise ning digiriigi teenuste kättesaadavuse nimel peavad kohalikud omavalitsused ja riigiasutused ühiselt pingutama. Raamatukogud saavad selles olla oluliseks partneriteks, kuid nende potentsiaali parimal moel rakendamiseks on vaja süsteemselt tegeleda tänaste kitsaskohtadega.

See puudutab kindlasti raamatukogude digitaristu kaasajastamist, veelgi olulisem on aga panustamine raamatukogude töötajatesse ja nende oskustesse, et raamatukogud saaksid olla kohad, kus toimuvad harivad üritused ja kuhu inimesed julgelt pöörduvad, kui nad vajavad abi infokülluses orienteerumisel ja avalike teenuste kasutamisel.

Raamatukogude aasta on kahtlemata suurepärase algatus raamatukogude tegevuse esile tõstmiseks. Et raamatukogud saaksid jätkuvalt kasvatada oma rolli info ja teadmiste pakkumisel ning digiühiskonna väravana vajavad nad järgmistel aastatel kohalikelt omavalitsustelt ja riigiasutustelt senisest oluliselt suuremat toetust oma tegevusele.

Osapoolte koostöös tuleks kavandada ja ellu viia rahvaraamatukogude digitaristu uuendamine, pakkuda raamatukogude töötajatele regulaarseid digipädevuste valdkonna koolitusi ning töötada välja lahendused raamatukogude töötajate töötasude süsteemi uuendamiseks ja töötasude tõstmiseks.

---

¹ Statistikaamet (2022). Andmebaas IT32: 16-74-aastased arvuti- ja internetikasutajad isikute rühma järgi.

² Murasov, M., Allemann, M., Preegel, K., Michelson, A. (2022). Rahvaraamatukogude rolli analüüs ja ettepanekud valdkondadevahelise koostöö tõhustamiseks. Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis.

³ Mets, U., Viia, A. (2019). Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele – kultuur ja loometegevus I: etenduskunstid, käsitöö, museoloogia, muusika, raamatukogundus, sport. Uuringuaruanne. Tallinn: SA Kutsekoda.

Köitekunstinäitus Scripta manent VI „Forestonia. Estwald. Mine Metsa!“

3.08.–29.09.2022.

Alates 3. augustist oli **Harju Maakonnaraamatukogus** avatud Eesti Köitekunstnike Ühenduse poolt korraldatud rahvusvaheline köitekunsti valiknäitus “Scripta manent VI”. Näitus oli jätkuks ARS Projektiruumis toimunud rahvusvahelisele näituskonkursile, kus osales 130 kunstnikku 15 riigist.

„Scripta manent“ (ladina keeles ’kirjutatu jääb’) toimub Tallinnas iga viie aasta järel. Alates esimesest näitusest 1995. aastal on huvi keskmises olnud eesti kultuuri paremiku tutvustamine. Varem köidetud tekstikogumike hulka on kuulunud luuletajate Doris Kareva ja Jaan Kaplinski looming, helilooja Veljo Tormise muusikaloengute materjalid ning valimik eesti noorte luulet ja eesti laste kirjutatud muinasjutte.

Käesolevale näitusele oli valitud 31 eesti kunstnikku, kes on köitnud Valdur Mikita tekstikogumikku „Forestonia. Estwald. Mine metsa!“, mis kajastab eestlaste mõttelaadi ja eestluse eripära. Kolmekeelne kogumik on välja antud koostöös Eesti Kirjanduse Teabekeskusega. Väljapanek pakub põnevaid kunstilisi lahendusi ja tehniliselt virtuoosseid näiteid elujõulisest köitekunstist.

Rahvusvaheline žürii valis välja kolm võrdväärset kõrge kunstimeisterlikkuse ja säravalt novaatorliku ideega paelunud köidet, mille autorid pälvisid näituse peaauhinna – Kuldraamatu. Lisaks anti välja 10 ergutusauhinda ning kaks parima tudengi köite auhinda ja ilmus kataloog.

Näitusel osalevad: Tiina Kraav (Kuldraamatu auhind), Anni Vallsalu (Parima tudengi auhind – Kõrgem Kunstikool Pallas), Tiia Eikholm, Rene Haljasmäe/ Tarrvi Laamann, Eve Kaaret, Sirje Kriisa, Rünno Kulver, Maila Käos, Ivi Laas, Kert Lokotar-Reimann, Rein Maantoa, Rutt Maantoa, Ruuda Maarand, Lennart Mänd, Kaire Olt, Kadri Paloveer, Jaana Päeva, Maarja Roolaht, Tähti Roostalu, Naima Suude, Signe Taremaa, Tulvi Turo, Irmeli Vaher-Jaanson, Tiiu Vijar, Esta Voss, Luule Maar, Kiira Kadarik, Carolyn Pulk-Piatkowska, Tiiu Jalakas ja Inna Grinchel [LT].

Näituse korraldustoimikond pälvis Eesti Kultuurkapitali kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali 2020 aastapreemia. Väljapanek Keilas jäi avatuks 29. septembrini.

Lisainfo: Rene Haljasmäe

51900544

www.scriptamanent.ee

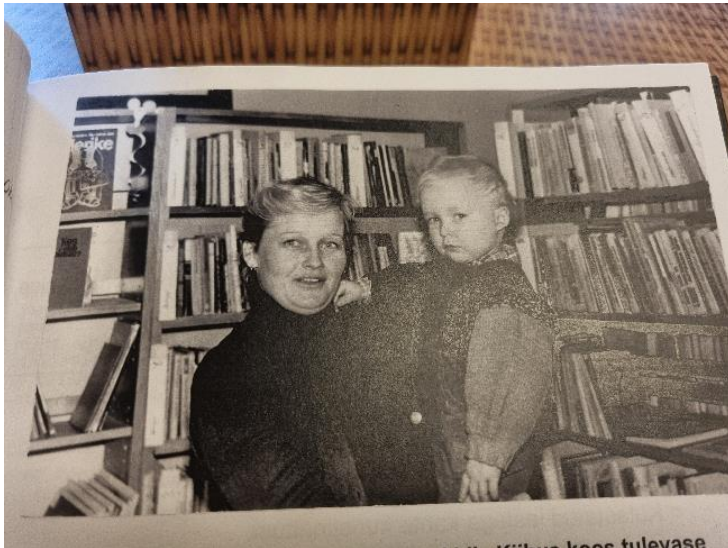

Fotod Eve Eelmäe

Harju Maakonnaraamatukogu

40 aastat Ääsmäe raamatukogus töötanud Liia: „Esimesed kolm pensionipäeva ilmselt magan ja siis hakkan vabakutseliseks“

Juba paar kuud tõmbab Liia Kiihus (73) tasapisi raamatukogus otsi kokku. See on omajagu keeruline, sest eks nende aastakümnetega ole kogunenud nii asju kui mälestusi. Kui žanrit peaks määratlema, siis võiks see periood kuuluda seiklusjuttude alla.

Liia on reporteri jaoks valmis pannud köidetud paksud kladed, mille vahel on kirjas kogu Ääsmäe raamatukogu elu- ja olemiselugu. Kunagi ammu oli selliseid kroonikaid vaja teha kohustuslikus korras, nüüd uuemal ajal on Liia lihtsalt tehtut jätkanud. Kodulugu kõige laiemas mõttes on Liia huviorbiidis olnud alati.

„Siin on ju terve elu sees. Näed, Eve oli siin nii noor! Lasteaed on külas käinud. Siin on noor Kallion, oota, see on vist sel aastal, kui raamatukogu koolimajja kolis,“ meenutab Liia kaustu sirvides. Alustas Liia oma raamatukogu direktori tööd ju hoopiski Ääsmäe mõisamajas.

Kladed täis kroonikat

„Teisel korrusel asunud kõledasse ja klirisevate aknaklaasidega raamatukokku sai mööda kitsast järsku treppi, koridori laes tolgendasid lampide asemel paljad juhtmeotsad nagu rotisabad. Ahju kütmiseks aitasid briketti vedada sovhoosi põllutöölised, kes käisid end raamatukogus soojendamas. Soojaotsijatest said nagu muuseas ka raamatukogu lugejad,“ on Liia kirjutanud ühte esimestest kaustadest. Aasta oli siis 1982.

Hiljem kolis raamatukogu Ääsmäe lasteaia majja ja aastal 2000 kooli ruumidesse. Paberitest leiab fakti, et 1998. aastal sai raamatukogu esimese trükimasina, mis on Liia sõnul senini alles. Millalgi on saadetud peaminister Tiit Vähile kiri: „Oleme nõrдинud Teie poolt juhitud valitsuse palgapoliitika üle,“ seisab seal vähe koltunud paberil. „Ikka erk ja põnev aeg on olnud,“ tunnistab Liia.

Kausta vahelt leiab lisaks piltidele ka ametlikumaid pabereid. Nii näiteks kohustati raamatukogu töötajaid võitlema joomarluse ja alkoholismiga. See oli samasugune töökohustus

nagu raamatute laenutaminegi. „Et mis me tegime? No panime reklaami välja, et viin teeb noorest mehest päti," meenutab Liia muiates.

Veisekasvatuse käsiraamatust kriminullideni

Aru oli vaja anda, kui palju raamatukogu laenutas välja propagandakirjandust ja partei poolt soovitatud teoseid. „Selles osas me väga tublid ei olnud," nendib Liia numbreid vaadates. Aga Liia mäletab, et eks loeti ikka, õnneks olid need valdavalt õhukesed brošüürid.

Aga üldiselt loeti kaheksakümnendatel-üheksakümnendatel palju. Liia sõnul läks hästi peale eesti klassika – Smuul, Jakobson, Tammsaare. Samuti vene kirjandus – „Sõda ja rahu", „Anna Karenina". Täna on rõhuasetus romantilistel lugudel ja kriminullidel.

„Tollal loeti lihtsalt seda, mis oli. Siin elasid ju lihtsad inimesed, kes töötasid põllumajanduses. Seega tuli sisse võtta ka sedasorti kirjandust: masinaehitust, vasika- ja seakasvatust. Ma usun, et meil on praegugi mõni veisekasvatuse käsiraamat siin," naerab Liia.

Laudast raamatute juurde

Muide, ka Liia töötas enne raamatukogu sovhoosis, oli üksteist aastat loomakasvatuses - alguses piimanduslaborant, siis juba brigadir. „Raamatukokku kutsus mind Mati Zernand, Saue Täitevkomitee esimees (midagi tänase vallavanema moodi – toim)," ütleb Liia. Põhjuse arvab ta olevat selles, et ta oli enne vabatahtlikus korras omamoodi piirkondlik raamatulevitaja. Käis Tallinnas trükikojas ja tõi Ääsmäele inimestele raamatuid müügiks.

Kui Liia pakkumise vastu võttis, hakkas koolitamine pihta. Mitu kuud käis kalligraafiat õppimas, siis raamatuköitmist. Kõike on tulnud teha, lilleseadest katkise tooli parandamiseni. Näiteks raamatukogu sildi tellis Liia Keilast 500 krooni eest hauptlaadile, tšekk on kenasti kaustas alles, nagu ka seesama silt maja küljes.

Kuidas Sa, Liia, nii kauaks raamatukokku jäid?

„Ma olen loomult küll sirts-särts, aga ma pole seikleja. Ma ei vaheta väga ei kohti ega inimesi. Mu juurikad on ju siin. Ise siin koolis käinud, lapsed sündinud, terve elu elatud," tunnistab Liia mõtlikult.

Aga Liia on natuke juba väsinud ja eks tervis annab ka tunda. „Juhtida võiks ju küll, aga siin on ikka füüsilist koormust ka. Reipus on hakanud kaduma," tõdeb Liia. Ja pealegi on tema arvates noori inimesi leti taga palju ilusam vaadata. Ja need arvutid, ega need Liiale eriti ei meeldi. Tuim värk tema jaoks, ta tahab ikka inimesele otsa vaadata.

See nelikümmend aastat on pikk aeg olnud. „Mine tea, võibolla panen ikka edaspidi ka hommikul kübara pähe ja tulen kobinal kinnisilmi siia tagasi," ei ole Liia kindel, et muutus valutult tuleb.

Täna on Ääsmäe raamatukogus 687 lugejat, neist lapsi 252 ja suuri 435. Nemad annab Liia oma järeltulijale üle ja lisaks paar personaalset palvet ka. Et raamatukogu sajas sünnipäev aastal 2025 saaks väärikalt tähistatud. Ja et kroonikakaustade tegemist ikka kindlasti jätkataks.

Intervjuu ilmus [saue valdur nr 13 \(109\) 11. juuli 2022](#)

UUDISEID AEGVIIDU RAAMATUKOGUST

KÄBIDEST SIRGUVAD PUUD

Just sellist nime kannab meie sellesuvine lugemisahvatlus koolialistele.

Raamatukogu seinale on sätitud kolm peenart igale vanuseastmele: 1.-3, klass 4.-6. ja 7.-9. klass. Iga laps saab loetud raamatu eest käbi, mille võib peenrasse susata. Igast kolmandast loetud raamatust sirgub puu! Augusti lõpus loeme käbid ja puud kokku ning usinamaid ootab auhind!

Lugemisisukat suve!

Loeme veel!

Tundub, et pinnas oli uueks kasvuks väekas ja kuuseis õige. Üsna mitmest vakku pandud kääbist on juba sirgunud puu!

SISUTEKITAJA

Alates 15.02 on Aegviidu raamatukogu ruumes avatud moodne söögikoht SISUTEKITAJA, kus pakume hõrku (v)aimutoitu.

Rikkalikust valikust parimate palade väljatoomiseks oleme koostanud menüü. Kui menüüst keelepärast ei leia, siis küsi julgesti, kindlasti otsime nii leti alt kui pealt just sulle midagi sobivat.

Jälgi hoolega ka meie päevapakkumisi. Neid on igal päeval valikus vaid 1 ports ning kehtib reegel, kes ees see saab.

***

PÄEVAPAKKUMINE

Seitsme põlve müsteerium Ants Rootslane

MENÜÜ

ISUTEKITAJAD

Hing maanteeserval

Budapesti spioon

Mälestused

KORRALIK ÕHUTÄIDE

Heleda mõtte laast Ellen Niit

Härrasmees Moskvas

Tuhat hiilgavat päikest

KIIRE ÕHUTÄIDE

Ainult sõbrad

Mao needus

Mitte üksnes sõnad

HÕRK HINGEPAI

Ööpäeva ja lauluraamat

Ootan sind

Eesti põrgute lood

LASTE MENÜÜ

Kõrvalised isikud

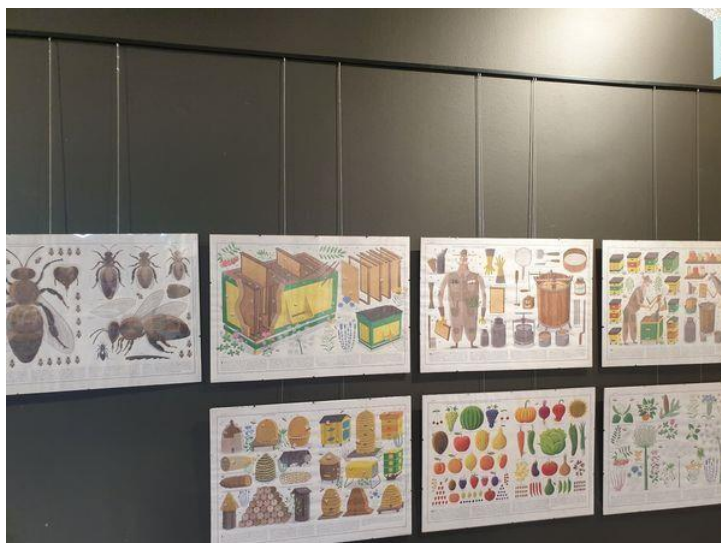
Augud

Kapten Aluspüksi seiklused

Aegviidu raamatukogu

NÄITUS „LENNAKE MESIPUU POOLE“ VIIMSI RAAMATUKOGUS

Viimsi Raamatukogu 2. korruse galeriis on avatud Poola kunstniku Piotr Socha illustratsioonide väljapanek raamatust „Mesilased”. Näitust „Lennake mesipuu poole!” esitlevad Poola Vabariigi Suursaatkond Tallinnas koostöös kirjastustega Dwie Siostry ja Varrak. Piotr Socha raamat „Mesilased” äratab tähelepanu juba esimesest silmapilgust. Andudes oma isiklikule mesinduskirele näitavad illustraator Piotr Socha ja teksti autor Wojciech Grajkowski suurejooneliselt ja detailirohkelt nende putukate maailma.

Poola Vabariigi Suursaatkond Tallinnas
koostöös kirjastustega Dwie Siostry ja Varrak
esitleb näitust

Lennake mesipuu poole

Piotr Socha illustratsioonid raamatust „Mesilased”

Teksti autor: Wojciech Grajkowski

Tõlge eesti keelde: Marius Peterson

Viimsi Raamatukogus

1.08 – 9.09.2022

Näituse loomise inspiratsiooniks oli Juhan Liivi luuletus „Ta lendab mesipuu poole” (1905)

*Ta lendab lillest lillesse
ja lendab mesipuu poole;
ja tõuseb kõuepilv ülesse –
ta lendab mesipuu poole.*

*Ja langevad teele ka tuhanded,
veel koju jõuavad tuhanded
ja viivad vaeva ja hoole
ja lendavad mesipuu poole.*

*Nii hing, oh hing, sa raskel aal –
kuis ihkad sa isamaa poole;
kas kodu sa, kas võõral maal –
kuis ihkad sa isamaa poole!*

*Ja puhugu vastu sul surmatuul
ja lennaku vastu sul surmakuul:
sa unustad surma ja hoole
ning tõttad isamaa poole!*

Eesti 100. sünnipäevale ja Poola 100. taasiseseisvumispäevale pühendatud näitus sai loodud aastal 2017 kui Poola kingitus eestlastele. „Lennake mesipuu poole!” keskendub ühele, kuid see-eest muljetavaldavate mõõtmetega teosele. Raamat „Mesilased” äratav tähelepanu juba esimesest silmapilgust. Veelgi erilisemaks ja huvitavamaks muutub asi, kui süveneda sisusse. Andudes oma isiklikule mesinduskirele, näitavad illustraator ja graafiline disainer Piotr Socha ning teksti autor Wojciech Grajkowski suurejooneliselt ja detailirohkelt nende putukate maailma: alustades mesilaste erinevatest eluetappidest tarus, liiguvad autorid läbi ajaloo, kirjeldades mesilaste ja inimeste koostööd eri aegadel – koopainimestest tänapäeva mesinikeni – ja lõpetavad põnevate teaduslike töökadega mesilindudest. Tänu sellele saab lugeda ja vaadata, kuidas valmib meekärg, mida ühist on mesilastel ja dinosaurustel, milline on mesilase kandevõime ja miks Sichuani provintsis Hiinas tegelevad viljapuude tolmeldamisega putukate asemel pintsliga varustatud inimesed. Teada saab sedagi, millist teavet edastavad mesilased üksteisele oma tantsudega ning milliste hoonete katuselt võib leida linnamesilaid. Kõike seda ehivad suured kaunid pildid.

Kui raamatu autorid Piotr Socha ja Wojciech Grajkowski teadnuks varem Juhan Liivi isamaalist luuletust mesipuu, mille poole igast ilmakaarest lendavad mesilased, oleksid nad ehk sellest inspireeritud pildi ka raamatusse lisanud ja meie – nende jälgedes – ka näitusele. Võib-olla... Hetkel aga võime seda pilti ette kujutada, seistes keset väikest mesilaste „isamaad“, mille on loonud Poola autorid koos Eesti mesinike, raamatu tõlkija ning näitust võõrustavate muuseumide, raamatukogude, RMK külastuskeskuste ja Keskkonnahariduskeskuste kuraatoritega.

Eestis ja Kurtnas saab näituse „Lennake mesipuu poole!“ väljapanekut näha juba 38 korda. Eelnevalt sai näitust uudistada Valga Muuseumis. Viimsist suundub see Tallinna Loomaaeda. Seni on näitust olnud võimalik külastada Eesti Lastekirjanduse Keskuses, Tallinna Keskraamatukogus, Tallinna Ülikoolis, Tallinna Loomaaias, Kohila ja Saaremaa Keskkonnahariduskeskuses, Püha Miikaeli Koolis, Iloni Imedemaal, Haapsalu Lasteraamatukogus, Tartu Mänguasjamuuseumis, Tartu Loodusmajas, Laiuse Raamatukogus, Lemmena talus Hiiumaal, Taebla Raamatukogus, Tallinna Botaanikaaias, RMK Karula, Oandu, Kabli ja Nõva külastuskeskuses, Eesti Põllumajandusmuuseumis Ülenurmel, Valga Muuseumis ka Tallinnas Harjumäel ning Padise kloostris.

Graafiline disainer **Piotr Socha** on Poolas ja välismaal tuntud kui raamatu- ja ajakirjaillustraator. Eestis teatakse teda seni kui lauamängu „Super Farmer“ visuaalse külje loojat, alates veebruarist 2017. raamatu „Mesilased“ ning alates 2019. ka raamatu „Puud“ autorit. Ta õppis Varssavi Kaunite Kunstide Akadeemia graafikaosakonnas prof. Janusz Stanny raamatuillustratsiooni klassis. Illustraatorina on ta teinud kaastööd Poola olulisematele ajalehtedele ja ajakirjadele, samuti välismaistele väljaannetele. Peale ajakirjade ja raamatute illustreerimise tegeleb Piotr Socha lauamängude (nt. Farm), heliraamatute, firmagraafika kujundamisega. Tema „Mesilased“ on ilmunud 36-s keeles, sh.: poola, eesti, leedu, rootsi, soome, vene, hollandi, itaalia, tšehhi, slovaki, saksa, prantsuse, inglise (kaks versiooni: UK ja USA), hispaania, korea, jaapani ja hiina keeles. Erinevatel konkurssidel on „Mesilased“ viiel korral nomineeritud Poola aasta raamatu tiitlile ja on pälvinud palju auhindu: aasta raamat 2015 (PTWK, Poola Kirjastajate Liit); MUST HAVE 2015 auhind, mida annab välja Łódź Design; aasta teadusraamat 2017 Austrias (lasteraamatute kategoorias), kuldne Paabeli Torn 2017 Eesti IBBY sektstioonilt. Ühtviisi austavaks peab autor aga enda arvamist Varssavi lähistel asuva Choboti algkooli mesilaste sõprade ringi auliikmete hulka. Eestis on Piotr Socha käinud sügisel 2017, kui Tallinna Illustratsiooni Triennali jury liige ning enda illustratsioone raamatust „Mesilased“ esitlemas Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Eestis on talle väga meeldinud, kõige rohkem siinse rahva tugevad sidemed loodusega.

Hetkel saab vaadata Piotr Socha illustratsioone teisest raamatust „Puud“ näitusel Eesti Maaelu Muuseumis Ülenurmel ning RMK Hiiumaa puhkealal Ristna külastuskeskuses. See väljapanek on teoks saanud Poola Vabariigi suursaatkonnaga Tallinnas, koostöös RMK ning kirjastuste Dwie Siostry ja Varrakuga.

Tervitades

Sławomira Borowska-Peterson

Specjalista ds. dyplomacji publicznej i kulturalnej

Wydział polityczno-ekonomiczny i kunsularny

Viimsi raamatukogu

KEHRA PABERIPÄEV

Laupäeval, 13. augustil toimus Kehras traditsiooniline paberipäev, seekord juba viies. Kehra raamatukogu osales paberipäeval esimest korda. Sel aastal oligi paberipäeva teemaks „Raamatukogude aasta 2022“.

Alustasime oma tegemisi kella 11st. Välja oli pandud raamatuid laenutamiseks nii suurtele kui ka väikestele. Värskes õhus laenutustegevus oli meile uudne kogemus ning on hea meel, et leidis inimesi, kes tundsid siiralt rõõmu pakutavast teenusest.

Kaasa oli võetud ka üsna palju teavikuid tasuta jagamiseks. Pooled raamatud leidsid endale uue omaniku. Uued omanikud said ka CD-d.

Lastele olid erinevad mängud. Aardekütid said endale pliiatsi ja paberi, kuhu märkida aarde kood. Koodi saamiseks tuli territooriumilt üles leida kohad, kuhu oli peidetud küsimused koos valikvastustega. Tuli valida õige vastus. Kõik küsimused olid seotud raamatukoguga. See, kes jõudis esimesena õige koodiga mängu alguspunkti, sai aarde endale. Lapsed said kuulata ka raamatutest katkendeid ning vihjete abil ära arvata teoste pealkirju.

Labürindi lehtedelt proovisid õiget teed leida nii lapsed kui ka täiskasvanud. Lisaks oli võimalik numbrite abil piltide joonistamine. See viimane tegevus meeldis just täiskasvanutele, sest pisikesi numbreid lehtedel oli palju ning polnud võimalik enne pildi valmimist aru saada millega tegemist.

„Tänapäeva raamatukogu“ esitluses saadi ülevaade raamatukogu tegemistest ning mis on ees ootamas.

Vaatamata sellele, et ilm oli palav, käis grupp inimesi koos Kehra muuseumi juhatajaga vaatamas kohti, kus raamatukogu on varem asunud. Lisaks toimus veel palju muid, peamiselt lastele ja noortele mõeldud tegevusi, mängu ja meisterdamisi.

Paberipäeval aktiivselt osalenud lapsed ja täiskasvanud said päeva lõpus kõik endale kingituseks ühe raamatu.

Väike galerii: raamatukogu paberipäeval

Anneli Allikas ja Kaire Kroon

Kehra Linnaraamatukogu

Anne Tanne fotod

MALEVLASED HARJU MAAKONNARAAMATUKOGUS

8.-19. augustini töötasid meie raamatukogus Keila malevlased. Esimesel nädalal oli 3 Eesti ja 3 Ukraina noort. Teisel nädalal jätkasid ainult Eesti noored.

Meie eesmärgiks oli tutvustada malevlastele raamatukogu tööd, mis on väga mitmekülgne, kuid millest suur osa ei paista tavalistele raamatukogu külastajatele silma.

Malevlased said korrastada riiuleid, töödelda uusi raamatuid ja neid kiletada, paigutada raamatutesse uusi RFID koode, vahetada välja raamatutel olevaid kohaviitasid jpm. Esimese nädala lõpuks pidid nad koostama ja kujundama raamatunäitused “Eesti lastekirjanduse raamatujuubelid 2022” ning “A. Saint-Exupéry “Väike prints” peab sünnipäeva”.

Eesti malevlastele oli teisel tööpäeval ülesandeks ka ürituse korraldamine ja läbiviimine, milleks oli Lauamänguhommik. Noored pidid ise kujundama ürituse plakati ja flaierid, valima lauamängud, üritusel neid tutvustama ning selgitama reegleid ja juhendama, et kõik saaks koos mängida. Üritus osutus väga populaarseks. Kohale tuli 25 last erinevas vanuses ning üritus oli väga meeleolukas.

Maleva lõpus palusime noortel vastata ka mõnedele küsimustele nt. miks nad valisid töömaleva kohaks just raamatukogu, mis neile siin kõige rohkem meeldis, mis neid üllatas ja mis ei meeldinud üldse.

Vastustest selgus, et raamatukogu valiti töömaleva kohaks enamasti seetõttu, et meeldivad raamatud ja lugemine. Üllatas noori see, et siin on tegelikult palju tööd ja kogu aeg on midagi teha ning et nii palju inimesi käib.

Meeldis, et tööd olid mitmekesised ja huvitavad. Ukraina noored tõid välja seda, et neile meeldis raamatukogus olev rahu ja vaikus.

Enamasti noortele meeldis raamatukogus ja raamatukogutöodes kõik.

Toodi välja, et eriti ei meeldinud tagastatud raamatute riiulisse paigutamine.

Meil, raamatukogutöötajatel, oli samamoodi huvitav ja tõine aeg koos Keila noortega.

Kersti Salf

HARKU VALLA AVATUD KÜLADE NÄDAL: TEATEID VÄÄNA RAAMATUKOGUST

2022. a Harku valla avatud külade nädal 22.juulist – 31.juulini oli pühendatud raamatukogude aastale. Kõikides külates otsiti seoseid nendes paikades elanud või suvitanud kirjanike, heliloojate ja teiste kultuuritegelastega. Vääna-Jõesuus asetati Marie Underi ja Artur Adsoni suvila asupaigale kivi, loeti nende luuletusi ja M. Underi eluloost rääkis kohalik giid Heinart Puhkim. Harku alevikus korraldati ajalooetk „Instituudi teelt instituuti“ Tiiu Kase juhtimisel, meenutati Eksperimentaalbioloogia Instituudi rolli aleviku vaimsuse kujundamisel ja instituudis töötanud inimesi: kirjanik Henn-Risto Mikelsaart, maitsetaimeuuriija Lilian Issakot, teadlast ja diplomaati Toomas Tiivelit, akadeemik Udo Margnat jne. Muraste küla lugu sai avastada läbi mõisaaedniku poegade vendade Krustenite elu tutvustava orienteerumismatka. Koostöös Harku valla Lastekaitse Ühinguga kuulutati välja Harku valla lauamängude konkurss ning valla lastepäeval Tabasalus Tui pargis kuulutati välja võitjad. Üks võidutöö oli „Ussid ja redelid“, millega tutvustati Harku valla külasid ja vaatamisväärsusi, teine „Loodus ja loomad Harku vallas“, kolmas „Harku spordirada“.

Vääna külapäev toimus Vääna tall-tõllakuuri saalis, oli käsitöölaad, töötas raamatukogu kohvik, toimus raamatulaad ja vahetus. Raamatukogu kohviku söögid valmisid külarahva ühistöös ja tulu annetati Ukraina külade toetuseks, samuti sai punuda varjevõrku Ukraina armeele. Muusikalise etteastega esinesid õed Eva ja Eliise Ausmees. Õhtusel kontserdil esinesid Jaagup Tuisk ja Siiri Sisask. Jaagup on veetnud oma lapsepõlve suved Väänas vanavanemate juures, Siiri Sisask on õppinud Vääna koolis. Vääna mõis oma suursuguse miljööga ning kooli õpetajad määrasid tema elus palju. Siiri on kirjutanud oma kooliteest ka raamatus „Hästijätt“, ta on ka Vääna kooli hümnide sõnade autor. Kontsert oli menukas ja külalisterohke.

Raamatulaadal jagati maha kantud raamatuid ja ajakirju, samuti annetatud kirjandust ja see osutus üllatavalt populaarseks.

käsitöölaad

Raamatukogu kohvik

kirjanik Leelo Kassikäpp

Ukraina toetuseks

fotojäädvustus külapäevast

Fotod: VisitHarku

Marika Alter

Väina raamatukogu

HARJU MAAKONNARAAMATUKOGU: SUVELUGEMISE SÕNASABA ON LÕPPENUD

25. augustil lõpetasime meeleoluka peoga meie selle aastase suvelugemisprogrammi. Sellel aastal kandis programm nime Suvelugemise Sõnasaba ning idee sai tõuke tuntud sõnasaba mängust. See tähendas siis seda, et esimeseks raamatuks valis osaleja oma nime viimase tähega algava raamatu. Iga järgneva raamatu pealkiri pidi algama sama tähega, millega lõppes viimati loetud raamat. Ja nii senikaua, kuni loetud sai viis raamatut ning lõpupeo kutse käes.:)

Lugemisprogrammiga liitus sellel aastal 86 last ning võiduka lõpuni ehk siis viie raamatuni jõudis 51. Neist 30 otsustasid veel jätkata ja lugesid 7 raamatut, sest Sõnasaba lehel oli kohti seitsmele raamatule. Ja on kuulda, et mõned jätkavad sõnasaba mänguna lugemist veel siiaaani.

Kui lapsed olid vajalikud raamatud loetud saanud ja Sõnasaba lehed tagastanud, siis pidid nad proovima moodustada sõnasaba tähtedest, ehk siis oma loetud raamatute pealkirjade viimastest tähtedest, sõnu. Moodustatud sõnad kirjutasid lapsed raamatukogu seinal olevale plakatile.

Sõnu tuli väga erinevaid, nt: lust, taru, saba, keila, oi, salat, osavad, liider, vaene, saan jne

Lisaks pidid lapsed ära märkima, kus neile meeldis kõige rohkem suvel lugeda.

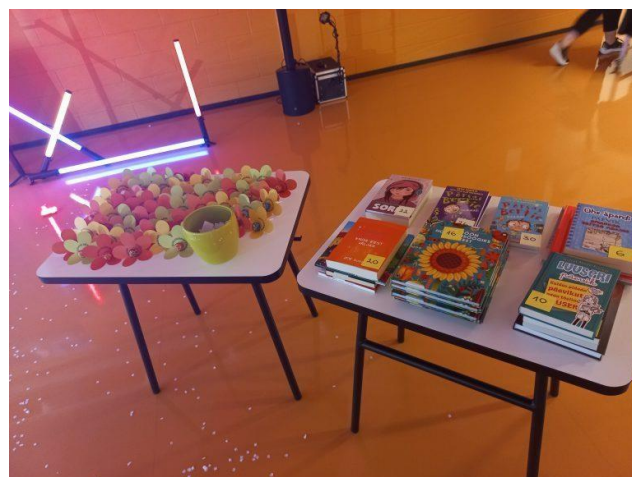
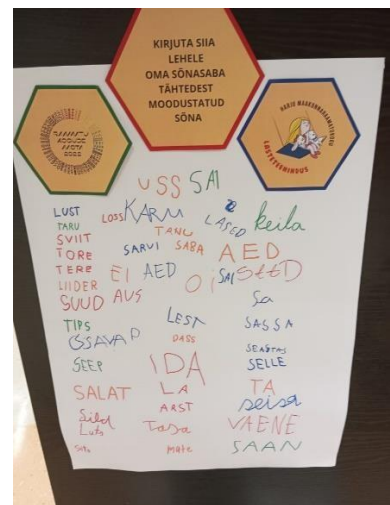
Populaarsemateks kohtadeks olid: oma voodis, diivanil ja aias. Aga oli ka lapsi, kes lugesid puu otsas või telgis.

Lõpupeol esines sellel aastal Mustkunstiteater. Iga laps sai tänukirja osalemise eest ning pulgakommilille. Lapsed, kes otsustasid lugeda rohkem kui viis raamatut, said ka üllatuskingituse. Iga seitse raamatut lugenud laps sai loosi teel endale kingituseks raamatu.

Raamatutega toetasid meid kirjastused Pegasus, Päike ja Pilv, Egmont Estonia ning Hea Lugu. Pulgakommidega toetas Keila Tarbijate Ühistu.

Harju Maakonnaraamatukogu lasteteenindus tänab kõiki osalejaid ja toetajaid.

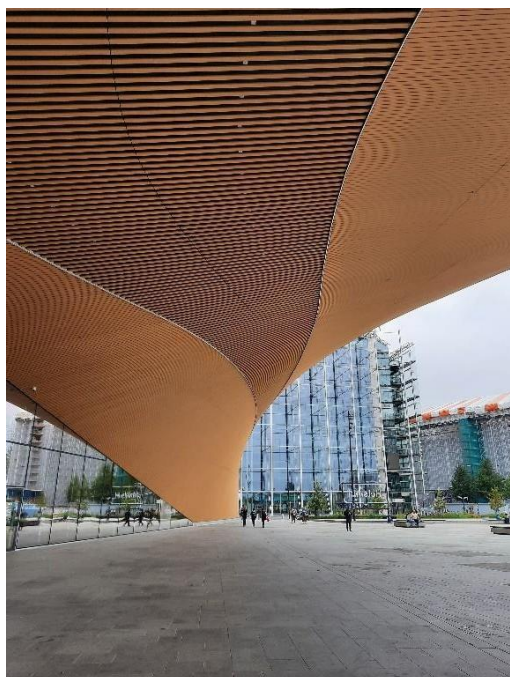

Kersti Salf
Fotod Anne Kabel

Harju Maakonnaraamatukogu

HARJUMAA RAAMATUKOGUHOIDJATE REIS HELSINGISSE: RAAMATUKOGU OODI JA RINGSÕIT LINNAS 26. augustil 2022

Oodi väljast

1. korrusel fuajees, seal asus ka toitlustuskoht

treppidel tekst tegevustest, mida sooviti teha

lumesadu imiteerivad klaaspinnad

raamatukogus kasutati madalaid riuleid

palju erinevaid istumis- ja töökohti

grupidöörumides oli vajalik tehnika

tööd hõlbustasid robotid, nimeks Veera

meie seltskond rõdul

tegevusi jätkus ka lastele

Fotod Eve Eelmäe

Harju Maakonnaraamatukogu

LASTE SUVISED LUGEMISTALGUD VIIMSI

Viimsi raamatukogu korraldatud laste suvised lugemisvõistlused on suhteliselt pika traditsiooniga. Tänavused, 11. suvelugemised toimusid 1. juunist – 18. augustini ja kandsid raamatukogude aasta puhul nimetust lugemistalgud.

Oluliselt muutus suvelugemise korraldus. Lastele ei antud raamatukogus koostatud raamatute nimekirju, mille hulgast nad võisid varajasemalt valida lugemist, vaid raamatukogu pakkus teemad, mille alt lapsed võisid endale ise huvipakkuvaid raamatuid valida. Peamine oli, et lapsed loeksid vähemalt 5 raamatut, et saada lõpuürituse kutse.

Teemad olid järgmised:

SÕPRUS

LOODUS

HUUMOR

PÕNEVUS

KOOL JA KODU

VARIA

Lugemistalgutel võisid osaleda kõik põhikooli õpilased ja tublimad eelkoolikud, kellel lugemine selge ja huvi lugemise vastu suur.

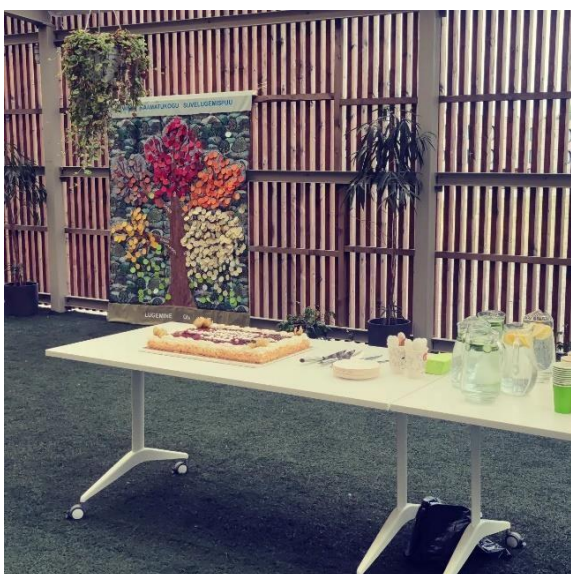
Raamatukogusse “kasvatasime lugemispuu”, kus igal teemal oli oma oksaharu ja kuhu laps riputas nn erivärvilised viljad iga loetud raamatu pealkirja ja oma nimega.

Tavapäraselt said lugemistalgute osavõtjad lugemispassid, kuhu pärast raamatu läbi lugemist ja raamatu kohta esitatud paarile küsimusele vastamist pandi passi tempel. Küsimustikule võis vastata ka veebis ja nendele vastamisel polnud muretsemiseks põhjust, sest kuna ikkagi oli suvevaheaeg, olid küsimused tunduvalt lihtsamad, kui koolis kontrolltöö ajal. Enamusele küsimustest võis vastata ühe sõnaga.

Kokkuvõttes osales lugemistalgutel 106 last, kes lugesid läbi 858 raamatut. 25. augustil toimuvale lõpupeole kutsus raamatukogu maskott Vimpsik 72 vähemalt 5 raamatut läbi lugenud last, kus kohtuti roomajate uurija ja pidaja Toomas Pranstibeliga ning maiustati traditsioonilise tordiga. Igale pidulisele kingiti H. Väravase raamat „Triibu seiklused Viimsis“.

Kokkuvõttes suvelugemise talgud õnnestusid: loeti tublisti, et „lugemispuule kasvaksid maistvad viljad“ ja uut kooliaastat võiks alustada veel targemana.

Tiiu Valm

Viimsi raamatukogu

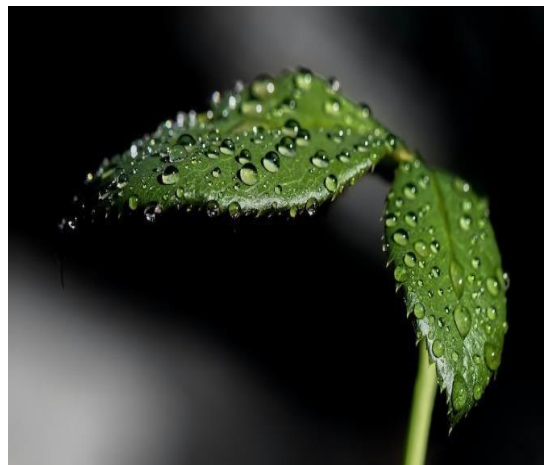

ÕNNITLUSED SÜNNIPÄEVALASTELE!

VIHMA LAUL

Olen vihm, ma lähen
läbi tuulise metsa.
Lehed kahisevad.
Mu jalad vajuvad sügavale samblasse.
Kord hakkasin minema siitsamast.
Siis nüüd lähen.
Tean, et elu on minek
läbi tuulise metsa.
Olen vihm. Mu kodu on mus eneses.

Aleksander Suuman

Aitäh kõigile, kes panustasid infolehe valmimisse!

Koostaja: Lea Mäeste